

БІБРКА

Перемишлянський район,
Львівська область

КЛЮЧОВІ ОБ'ЄКТИ

- 1) оборонний костел святого Миколая та Анни (XVII ст.), пам'ятка архітектури національного значення;
- 2) церква Покрови Пресвятої Богородиці (1906, арх. Василь Нагірний);
- 3) будинок спортивного товариства «Сокіл» (1906);
- 4) комплекс будівель лікарні (1905);
- 5) каплиця-усипальниця родини графів Чайковських (1894).

ОПИС КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Бібрка – невеличке містечко, що недавно відсвяткувало 810-річчя (на 25 років старше від Львова і лише на 40 років молодше щодо Магдебурзького права від Києва). Назва походить від бобра, мисливський промисел на якого існував тут іще за княжих часів. Бібрка – один із 10 вузлових пунктів «малого кільця» довкола Львова безпосередньо на автошляху Львів – Івано-Франківськ та транзит найпопулярнішого маршруту «Золота підкова». Також містечко – центр 10 відомих у національних масштабах та важливих локацій у межах (та на кордоні) Бібрської ОТГ (Свірж, Старе Село, Древній Звенигород, П'ятничани, гора Камула). У ньому міститься понад 14 цінних туристичних пунктів, у т.ч.: оборонний костел св. Анни і Миколая (1402); фреска «Аптекарі» в колишній аптеці «Під чорним орлом» (кін. XVII ст., унікальний приклад світського живопису поза межами Львова); каплиця-усипальня родини Чайковських на старому цвинтарі; церква Покрови Пресвятої Богородиці (1906, арх. Василь Нагірний), освячена Митрополитом Андреем Шептицьким, у якій брали шлюб Тарас Франко та бібрчанка Катерина Фалькевич; гора Щека з каплицею Пресвятої Покрови (1854), що була місцем зустрічей І. Франка та Уляни Кравченко; будівля патріотично-руханкового Товариства «Сокіл» (зараз активно відроджується завдяки БФ «Спадщина.УА»); давні німецькі колонії Ernsdorf та Rehfeld. БФ «Спадщина.УА» розроблено мережу туристичних маршрутів #МандриСокільські, покликаних актуалізувати культурну спадщину Бібрки та ОТГ за підтримки проекту ReHERIT.

ПОРАДИ ТУРИСТАМ

Найпопулярнішим серед туристів є старе місто, серед об'єктів і територій якого: ринкова площа з давніми каменицями; костел св. Анни і Миколая; руїни синагоги;

фреска «Аптекарі» в Міській ратуші; старий бібрецький цвинтар (каплиця-усипальня дідичів Чайковських; поховання першої стигматки греко-католицької церкви сестри Маріям, стрільців УПА Григорія Пісецького та Стефана Костирка); Хресна дорога на горі Щека (місце романтичних зустрічей Івана Франка та Уляни Кравченко) із вражаючими панорамами.

Екскурсійні маршрути в рамках проекту #МандриСокільські («Мітичні німецькі колонії», «У гості до святого Яна»); пішохідна екскурсія «Бібрка полікультурна», маршрут на гору Камулу.

Логістика: автошляхом Н-09 зі Львова до Бібрки, дорогою Бібрка – Товців – Давидів.

ЩО ПОЧИТАТИ ПРО МІСЦЕВІСТЬ ТА ПАМ'ЯТКИ

Бібреччина: бібрська громада.

URL: <https://www.facebook.com/groups/Bibretchina>.

Бібрська міська рада: офіційний сайт.

URL: bibrka-rada.gov.ua.

Бібрські вісті: газета громади міста Бібрка.

Інформаційний блог Оксани Довгаль.

URL: <http://oksanadov.blogspot.com/>.

Історія Бібрки в одній виставці // Локальна історія: проєкт УГА. URL: <http://www.uha.org.ua/uk/news/istoriya-bibrky-v-odniy-vystavci/>

Костел св. Миколая і Анни: сайт римокатолицької парафії у Бібрці. URL: <https://www.bibrka-sdb.org/>.

Могитич Р. Княжа доба у планувальній структурі Бібрки // ВІУ. 1994. Т. 2. С. 3–9.

Царик З., Царик Я. Місто з бобром на гербі. 2-ге вид. Львів; Бібрка: Простір-М, 2009. 350 с.

Шах Т. Історико-культурна спадщина міста // Стратегічний план розвитку територіальної громади м. Бібрки. Бібрка: Центр муніципального і регіонального розвитку, 2007.

МУЛЬТИФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР «СОКІЛ»

Пам'ятка архітектури
місцевого значення

Охоронний номер: № 2359-м

Тип об'єкта: Споруди

Вид об'єкта: Об'єкт архітектури

Попередня назва об'єкта: Dom Sokola

Сучасна адреса: 81220, Львівська обл., Перемишлянський район,
с. Бібрка, вул. Стрілецька, 1

Історична адреса: Bobrka, ul. Sokola (у 1930-х)

Геолокація: 49.639089, 24.292976

Авторство: Вацлав Крижановський (архітектор), є непідтверджені дані про його авторство

Датування об'єкта: 1906 р. (початок будівництва)

Стан пам'ятки: Задовільний / аварійний стан залежно від елементів будівлі (потребує реставрації). Є часткові пошкодження даху й дахових конструкцій, замощання. Значна частина перекриття внаслідок замощання аварійна. Є місця підтоплення фундаментів та часткова втрата декоративних елементів фасаду. Аварійна вхідна група, зокрема кам'яні сходи й перила)

МАТЕРІАЛИ І ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ

Будівля цегляна, мурована, на кам'яному фундаменті. Перекриття дерев'яне. Покрівля – керамічна дахівка, частково шифер і оцинкована бляха.

ІСТОРІЯ ОБ'ЄКТА

Будівництво розпочато 1906 року з нагоди 10-ліття місцевого осередку польського спортивного товариства «Сокіл». Ініціатором зведення був місцевий лікар і активіст сокільського руху Тадеуш Габришевський. Будівля використовувалася переважно як спортивна зала. На початку 1930-х проведено ґрунтовну реконструкцію, добудовано другий поверх на головному фасаді, вежу та кілька інших допоміжних приміщень. Після реконструкції діяла як багатфункціональний культурний центр польської громади Бібрки, спортивна функція частково зберігалася. У 1930-х тут відбулися перші кінопокази. Під час війни 1939-1944 років використовувалася як кінотеатр і офіцерський клуб. У радянський час діяла як міський кінотеатр. Орієнтовно від 1995-го будівля не функціонує й поступово руйнувалася. Від 2019 року перебуває в некомерційній оренді у БФ «Спадщина УА». Проводяться заходи для її ревіталізації та перетворення на мультифункціональний культурно-інформаційний центр.

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ЦІННІСТЬ ПАМ'ЯТКИ

Архітектурно будівля цінна тим, що поєднує в собі кілька стилів – сецесію, арт-деко й функціоналізм. Вона яскраво виражена в панорами міста, є його домінантою із вдалим містобудівним розміщенням. Свого часу «Сокіл» використовувався також українською громадою Бібрки, є прикладом успішної співпраці влади та громади незалежно від національної складової. 1941 року в цьому будинку було проголошено «Акт відновлення Української державності».

ЯК ОБ'ЄКТ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

Використовується приміщення лекторію на I поверсі (60 м кв.), яке було відремонтовано волонтерськими силами з ініціативи БФ «Спадщина УА». Від вересня 2019 року тут проводяться екскурсії, виставки, концерти, кінопокази, презентації, творчі зустрічі, майстерки. Діє постійна експозиція про історію будинку, візуальна презентація проекту «Сокіл перезавантаження» та куточок з інформацією, сувенірною продукцією та книжками.

ЯК ВІДВІДАТИ

Вхід за попередньою домовленістю або під час анонсованих подій.

ПОВ'ЯЗАНІ ОБ'ЄКТИ ТА/АБО НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Комплекс історичних будівель лікарні, яка будувалася одночасно із «Соколом» (має подібні стилістичні ознаки і, ймовірно, того ж авторства). Чимало історичної забудови (ринкова площа, будівлі бібрської аптеки, пошти, вілли Урбанських та ін.), які розташовані в центрі Бібрки довкола «Сокола».

ПРОЕКТИ ТА ІНІЦІАТИВИ, СПРЯМОВАНІ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ОБ'ЄКТА

Комплекс проектів «Фізичне та контентне відновлення «Сокола»» (виконавець – БФ «Спадщина.УА»):
2019 р. – розробка первинної проектно-кошторисної документації та ремонт (реставраційний) пам'ятки архітектури місцевого значення (охоронний №2359-М) будівлі кінотеатру на вул. Стрілецька, 1 в м. Бібрка Перемишлянського району Львівської обл.;
2019 р. – встановлення 15 нових дерев'яних вікон (конкурс мікропроектів Львівської обласної ради, за співфінансування «Спадщина.УА»);
2019 р. – ремонт лекторію (фандрейзингова акція Спадщина.УА #моя-цеґолка);
2020 р. – реставрація кімнати бургомістра (конкурс мікропроектів Львівської обласної ради, за співфінансування «Спадщина.УА»);
Роботи із контентного відновлення:
2019 р. – розробка концепції ревіталізації будівлі під мультифункціональний культурний центр «Сокіл.Перезавантаження» (БФ «Спадщина.УА» у партнерстві з Творчою майстернею Ігоря Юрчака);
2020 р. – участь у розробці Стратегії розвитку Бібрської ОТГ на 2020–2025 роки (ініціатор – U-Lead);
2020 р. – розробка Мережі туристичних маршрутів Бібреччиною #МандриСокільські (грантодавець – ReHERIT);
2019–2020 рр. – дослідницько-просвітницькі ініціативи (історичні, краєзнавчі та мистецтвознавчі дослідження будівлі товариства «Сокіл» та Бібрської ОТГ, промоція проекту через соціальні мережі та медіа, залучення Бібрської міської ради та місцевої громади до обговорення майбутнього функціонування споруди, презентація проекту на конференціях);
2019 р. – організація досліджень фрески «Аптекарі» в розташованій поряд будівлі Ратуші (за підтримки компанії DS);
2019 р. – події на локації (недільні екскурсії «Соколом»; тематичні виставки: історичних фото від «Локальної історії», графіки Марини Кочерової й Ліди Чир про «Сокіл», виставка до Покрови, присвячена воїнам АТО; презентації книг вид-ва «Приватна колекція», літературний вечір Андрія Содомори, концерт етногурту «Жива», кінопокази, майстерки);
2020 р. – мистецький пленер «Свято Бобрка» за участю 10 львівських митців у партнерстві з Кав'ярнею-галереєю «Штука».

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Міф, який став реальністю: історія кімнати бургомістра у Бібрці.

URL: <https://galnet.fm/mif-yakyy-stav-realnistyvu-istoriya-kimnaty-burgomistra-u-bibrtsi/>

ВІДЕО

Вид з пташиного польоту (FB СОКІЛ). URL: <https://www.facebook.com/sokolsokol/videos/2413146122239475/>